

liquo in feudum sit dari solita, executio; imo, si hæres adsit, necessaria continuatio, *c. fin. h. t. et Extrav. Ambitosæ*. Fieri tamen debet sub conditionibus antiquis, et modo non magis nocivo Ecclesiæ. Hinc nequit Prælati 1°. rem reversam ad Ecclesiam dare communitati, quia, cum hæc non moriatur, si tamen huic daret, simul abdicaret spem recuperandi aliquando domini utilis. 2°. Nequit dare potentioribus; non feminis, si ante non habuerint. 3°. Si res ad Ecclesiam reversa jam hujus cum dominio rursus conjuncta fuisset; vel si Ecclesiæ ita exigeret necessitas, utpote ad pauperiem redactæ, rursus infeudare alios non licebit.

ARTICULUS II.

QUIBUS MODIS ACQUIRATUR FEUDUM, ET AMITTATUR?

98. *Dico I.* Acquiritur modis tribus: 1°. Pacto. 2°. Præscriptione longissimi temporis, hoc est, 30. annorum contra secularem dominum, 40. vero contra Ecclesiam, 2. *Feud. 26. c. 4. de Præscript.* 3°. Successione. Non tamen pacto nudo, neque successione nuda acquiritur; sed traditione simul opus est, quæ hic *investitura* dicitur; estque duplex, *propria* et *realis*, dum vasallus corporaliter inducitur; et *impropria*, qua possessionem per traditionem signi, vexilli, vel sceptri consequitur. Toties vero investituræ est renovatio petenda, quoties persona vel domini directi, vel vasalli mutatur.

Dico II. In feudo *gentilitio*, vel familiæ, successio ab intestato 1°. descendentes naturales et legitimos simul tangit; ac quidem si plures extent filii, in capita, nisi feudum individuum sit. 2°. Deficientibus vero descendentibus, ad succedendum in feudo antiquo agnati collaterales proximiores vocantur, exclusis semper regulariter feminis. Est communis Jurisconsultorum ex 1. *Feud. 1. et 8.*; item 2. *Feud. 1. 11. 13.* Servitque hic ea regula, quod ab intestato succedant in feudo, qui alias in allodialibus, eoque ordine, quo ad succedendum a jure civili vocantur, quamdiu jus feudale nihil aliud statuit.

Dictum 1°. *Descendentes*, scilicet ascendentibus, ut patre, avo regulariter exclusis, nisi pater forsitan in favorem filii renunciasset feudum, hieque sine liberis decederet; vel nisi in feudo novo institutus fuisset filius intuitu meritorum patris, ac filius decederet rursus sine liberis. Præterea observa 1. quod filius non succedat patri; si reliquam hæreditatem paternam repudiaret, licet ea repudiatio nihil cæteris agnatis officiat, 2. *Feud. 51.*; eo quod indecens sit, contemni a filio patrem, a quo omnia obtinuit, permittique patris bona subhastari, ipse tamen feudo gaudeat. 2. Filium, si in feudo familiæ succedat, obligari ad solvenda defuncti patris debita; non tamen agnatos, utpote qui, repudiata licet hæreditate reliqua, permittuntur consequi feudum, non vero filius. 3. Filios tamen succedere in feudo, etsi cætera exhæredati sint a patre; quia, quoad feudum, dispositio defuncti locum non habet, 1. *Feud. 8.*

Dictum 2°. *Naturales et legitimos simul*, hoc est, ex legitimo procreati matrimonio, quibus tamen æquiparantur, qui per matrimonium subsequens legitimi. Hinc excluduntur 1. naturales tantum, licet legitimi postea per rescriptum Principis, 26. *Feud. 2.*; a quo tamen excipitur, nisi expresse

legitimati essent ad succedendum in feudo novo; ad succedendum enim antiquo, in quo agnatis cæteris est jus quæsitum, nec a Principe in horum præjudicium legitimari possunt. 2. Multo magis spurii. 3. Legitimi tantum, sive adoptivi, 26. *Feud. 2.* verbo *naturales*; cujus ratio, quod feudum familiæ detur sanguini. 4. Etiam probabilius nati ex matrimonio ad morgenticam contracto, id est, ea lege, ut certa pecuniæ quantitate contenti, dein patri ab intestato non succedant. Nititur hoc textu claro 29. *Feud. 2.*

Neque huic obstat, quod 26. *Feud. 2.* dicatur: *Filii nati ex ea uxore, cum qua matrimonium tali contractu celebratum est, ne filii ex ea nati patri ab intestato succedant, in feudo succedunt*; nam, ut communiter notant interpretes, in postremis ommissa est particula *non*, ac legendum: *in feudo non succedunt*. Ac ratio est, quod alias hæc textui subjecta ratio: *quod pactum exclusivum a successione, quamvis ratione improbetur, ex usu tamen admittatur*, prorsus inepta esset.

Dictum 3°. Si plures extent, *in capita*; nisi feudum sit *individuum*, ut sunt in Germania 1. Electoratus, qui ob utilitatem Imperii competunt soli primogenito, juxta *Bull. Aur. c. 7. et 24. 2.* Feuda regalia cætera ad servandas in splendore illustres familias; sic tamen ut secundo, vel ulteriore loco geniti retineant insignia et titulum, cum spe futuræ aliquando successions; hisque assignentur certi redditus, vulgo apanagium. Alias vero si individuum non sit, succedunt in capita, sique jam unus, vel plures decessissent relictis liberis, hi in stirpes succedunt, loco defunctorum patrum jure representationis; quod jus representationis etiam ad nepotes et omnes ex ea linea descendentes in infinitum transit, 2. *Feud. 50.*

Dictum 4°. Deficientibus descendentibus, vocantur ad succedendum in feudo antiquo agnati collaterales proximiores, non primo acquirenti, sed ultimo possessori feudi, 2. *Feud. 11. 37. 50.* Porro semper attendi debet linea illi proximior a quo feudum pervenit ad lineam *extinctam*; quia si feudum semel lineam aliquam est ingressum ea non egreditur, antequam tota fuerit extincta. Ac tum succedunt 1. fratres possessoris defuncti in capita; uno vero vel pluribus fratribus præmortuis, liberi, jure representationis in stirpem, vel stirpes; sique singuli essent mortui, ut nemo superesset, nisi defuncti vasalli nepotes, hi in capita succedunt; sicuti de jure civili succederent in allodialibus, a quo jus feudale non recessit. Dictum denique: *in feudo antiquo*; quia *novum*, cum in hoc agnatorum nemini jus quæsitum fuerit, decedente sine liberis vasallo, ad dominum directum revertitur.

Dictum 5°. *Feminis* semper regulariter *exclusis*. Ratio enim concedendi feudum familiæ, quale semper feudum præsumitur, nisi aliud ex pacto expresso constet, est 1. ut propagetur familia; 2. ut vasallus domino præstet obsequia militaria, eum inter pares curiæ adjuvet consilio, etc. Sed ad hæc ineptæ sunt feminæ; et præsertim per feminas, quæ ratio principalis est, non propagatur familia, sed feminæ sequuntur familiam, intra quam nubunt alicui.

Competit tamen etiam feminis successio 1. in feudo femineo proprio dicto, in quo nimirum primitus instituta fuit femina. 2. In femineo latius dicto, id est, in quo vel speciali pacto, vel consuetudine, vel statuto permittuntur succedere. 3. In emptitio, quod pretio solutum, vel simili oneroso titulo, ut permutationis, etc.; sic, ut pretium prope adæquet rem feuda-

lem. 4. In mere hæreditario; ratio est, quod cum in hoc etiam succedant extranei, non appareat, cur descendentes feminae esse debeant conditionis pejoris; in quo proinde servitiorum personalium obligatio eatenus remissa censebitur, ut per alium præstari possint. De feudo franco controversia inter Jurisconsultos, affirmantibus aliis; aliis negantibus, quod, licet eas servitiorum obligatio non videatur ad succedendum in illo reddere inhabiles, eas tamen videatur excludere ratio altera et principalior, quod per feminas familia non propagetur. Hic tamen

99. *Observe*: Feminas non permitti succedere, quamdiu superest masculus, etsi alterius lineæ, si modo a primo acquirente procedat; imo masculum descendente ex femina adhuc præferri feminae, 17. et 30. *Feud.* 2., nisi feudum sit hæreditarium, vel femineum cum jure primogenituræ, quo casu gradu proximior femina excludet remotiorem masculum. Porro feminam semel admissam non expelli feudo per masculum postea natum, satis inter Jurisconsultos convenit, nisi, quo tempore admittebatur, jam masculus fuisset in utero; hos enim, ubi de commodis eorum agitur, a jure civili pro natis haberi, res explorata est, ac constat ex *L. 7. et penult. de Stat. hom.*

100. Sed, *inquies*, quid juris, si femina, in feudo, in quo alias ad succedendum capax, fuerit semel exclusa per masculum, an propterea perpetuo erit exclusa, ut postea, deficientibus masculis, feudum redeat ad dominum?

R. *Neg.* cum communiore et veriore Jurisconsultorum sententia; sed eo casu succedet femina, etsi jam semel exclusa. Ratio est 1°. quia 1. *Feud.* 8. §. 2. absolute dicitur quod filia succedat filiis non extantibus; ergo non excluditur absolute femina, sed quatenus tantum obstat existentia masculi: atqui ex supposito hæc non obstat; ergo. 2°. Ex 2. *Feud.* 17. ubi dicitur, non patere locum feminae in feudi successione, donec masculus superest ex eo, qui primus de hoc feudo fuerit investitus; ergo eidem patebit locus, quando non amplius superest masculus; particula enim donec jus feminae non removet penitus, sed solum suspendit. Et vero sequeretur alias, quod si quis habens filios et filias feudum pro utriusque partis descendentes acquireret, nunquam filia possent succedere, utpote quæ statim initio excludi deberent, quod patet ex tenore hujus feudi esse absurdum; eadem vero ratio in omni feudo femineo tenet, quia 2. *Feud.* 18. semper acquirens sibi et suis hæredibus censetur voluisse prospicere.

101. *Nec obstat* 1°. quod extat 1. *Feud.* 6. §. 1. ubi: *Si quis eo tenore feudum acceperit, ut ejus descendentes masculi et feminae illud habere possint, relicto masculo, ulterius feminae non admittuntur*; particula vero ulterius est perpetuo exclusiva.

R. *D.* Ulterius feminae non admittuntur, quamdiu superest masculus *C.* Si nullus amplius supersit *N.* Particula ulterius hic conditionate sumi debet, ut concordet cum textu claro 1. *Feud.* 17. donec masculus superest. Vel etiam *D.* sic: Ulterius, id est, ultra, vel præter masculum simul femina non admittitur *C.* Ulterius sumendo in sensu exclusivo pro omni tempore futuro *N.* Certe utroque sensu ulterius sumi potest.

102. *Nec obstat* 2°. quod 1. *Feud.* 6. §. 2. in fine addatur: *et his omnibus casibus feudum amittitur, et ad dominum revertitur*; sed inter casus ibi relatos etiam est hic, quod femina fuerit exclusa; nam verba finalia hæc non ad §. 1. ubi ponitur casus de femina per masculum exclusam, sed ad §. 2. pertinent, ubi excluditur mutus (cujusmodi defectus tamen hodierno usu a successione non amplius excludunt); ita ut sensus sit, quod in omnibus casibus, quibus in feudo successurus esset mutus, alio scilicet successore non existente, feudum ad dominum revertatur. Ac ratio est, quod si verba finalia pertinerent ad §. 1., sequeretur, quod etiam feudum rediret ad dominum masculis existentibus cum feminis; dicitur enim §. 1. *Si quis eo tenore feudum acceperit, ut ejus descendentes masculi et feminae illud habere possint, relicto masculo, ulterius feminae non admittuntur*; at notorie falsum est, eo casu feudum redire ad dominum; ergo verba illa finalia solum §. 2. sensu dato respiciunt.

103. *Nec obstat* 3°. quod jura semel extincta non reviviscant; et semel a feudo exclusus maneat semper exclusus; nam hæc vera sunt, si jura sint proprie extincta, et absolute; si quis absolute exclusus a jure succedendi: sed jus feminae per admissionem masculi non simpliciter extinguitur, sed tantum suspenditur; sic etiam, licet exclusam fuerit a successione actuali ob existentiam masculi, non tamen idcirco a jure succedendi, si masculus defecerit; sed per masculos suspenditur jus feminae, donec masculus superest.

104. *Dico III.* Feudum amitti potest vel sine delicto; vel ex delicto, quod in hac materia proprio nomine, quod et retinebimus deinceps, *felonia* dicitur.

Sine delicto amittitur 1°. Rei feudalis interitu, per terræ motum, occupationem hostilem et similia; domo tamen per incendium conflagrante, feudum adhuc in aræ perseverat; est enim domini species, quod ipsum etiam fundum penetrat.

2°. Morte vel vasalli, si hæc feudi natura fuerit, ut ad hæredes non transeat, ut feudum cameræ, cavenæ, guardiæ, castaldiæ, advocatiæ: vel domini directi sine successore decedentis, quo casu et proprietas rediret ad vasallum; et consolidaretur cum dominio utili ex natura correlativorum, si feudum fuerit oblatum; secus, si datum; tunc enim agnati, qui in allodialibus, succedunt. Ratio discriminis est, quod feudum oblatum initium a vasallo, qui rem suam libere in feudum alteri obtulit, ducat; datum vero, non a vasallo, sed alio domino.

3°. Refutatione, sive cessione, si vasallus domino directo jus suum cedat; quod, etiam eo invito, potest; si modo non in fraudem fiat, ut eo tempore, quo sequi dominum in bellum oporteret; posteaque in accepti beneficii memoriam dominum non offendant. Quod si feudum novum sit, ut cedat domino, agnatorum haud consensu eget, quibus in eo jus nullum quæsitum est; recte tamen domini, si illud huic non absolute, sed in favorem alterius resignare voluerit. Si antiquum, et domini et agnatorum consensu eget, si extraneo cedere vellet, cum, secus, in eorum præjudicium ageret; nec domini vero, nec agnatorum, si proximiori agnato, alias per se successuro cederet, sive feudum novum, sive antiquum sit. Si vero

feudum fuerit hæreditarium simpliciter, esto antiquum, neque tum agnatorum consensu illud cedere volenti opus est, cum in eo succedere possit extraneus, si hunc habere hæredem vasallus velit.

Felonia rursus dupliciter feudum amittitur, vel aliquid committendo, quod omitti deberet; vel aliquid omittendo, quod fieri deberet; si primum, erit *felonia commissionis*; si alterum, *felonia omissionis*.

Felonia commissionis amittitur feudum 1°. si quid directe in domini personam vasallus committat vel per se, vel per alios, eum *lædendo* in bonis vel corporis, vel famæ, vel fortunæ, vel, effectu licet non secuto, tale quid machinando; *foedus* ineundo cum hostibus; eum deserendo in prælio, etc. 2°. Vel indirecte, gravem inferendo injuriam quamcumque personis domino propinquo gradu conjunctis, vide 1. *Feud.* §. 21. 2. *Feud.* 24., ejusque potestati subjectis; cum hæc redundet in dominum. Huc etiam refer, si reum se faciat læsæ Majestatis, vel alterius criminis, quo infamis redditur ut stare honeste in curia non possit. 3°. Si quid quoad rem feudalem ipsam delinquat, eam sine domini consensu *alienando*, ut vendendo, traditione secuta, si feudum non fuerit mere hæreditarium, etsi ipsum pœnituerit statim, ac revocarit, 2. *Feud.* 38. 42. Eam notabiliter reddendo deteriore; vel negando, ut si exigente domino servitia, neget se ab eo feudum habere. Non tamen ad alienationem *subinfeudatio*, si vasallus in feudi accepti parte subinfeudet alium, referri debet; hæc enim vasallo permittitur ex *Constit.* CONRADI I. Imperatoris. Et vero sic nihil domino directo deperit; cum huic vasallus æque post subinfeudationem, ac ante, obligatus remaneat: sed neque agnatis; cum ex *Constit. ead.* subinfeudante mortuo, feudum totum ad eosdem revertatur.

Felonia omissionis rursus varie amittitur; velut 1°. Si requisitus debita servitia non præstet. 2°. Si domino directo in hujus quocumque gravi periculo, opem, cum commode posset, non ferat. 3°. Si intra annum et diem, miles vero intra annum et mensem, petere investituræ renovationem negligenter omittat, 1. *Feud.* 22. et 2. *Feud.* 24. 52. 53. Dixi vero: si negligenter omittat; excusatur enim, si mortem domini, feudi qualitatem ignoraverit; si dominus extra territorium absens fuerit; si vasallus detineatur infirmitate; similesque justæ causæ adsint. Quamdiu vero durat ignorantia mutationis domini, tamdiu ignoranti, anni et diei, non currit; uti neque nondum possidenti feudum, sed huic primum currit a die, quo possidere cœpit.

105. *Dico III.* Si amittatur feudum ob delictum vasalli, non in personam domini commissum, regulariter aperitur agnatis, si feudum antiquum sit. Est Jurisconsultorum communis. Ac constat ex 2. *Feud.* 37. ubi dicitur: *Si quis talem feloniam commiserit, quæ ipsum dominum non respiciat, v. g. hominem tradendo, ut amplius in Curia stare non possit, feudum pertineat ad agnatum proximiorum, si feudum paternum sit, id est, antiquum; nam si novum sit, in quo agnatis nullum jus quæsitum est, per se constat ex dictis ad dominum reverti.*

Dixi autem: *regulariter*; excipi enim debet casus, quo ob crimen læsæ Majestatis ex primo capite legis Juliæ, sive ex causa perduellionis ac insidiarum in vitam Principis nomen totius familiæ aboleretur in perpetuam igno-

miniam; tunc enim, exclusis agnatis omnibus, ad dominum directum feudum redibit.

106. *Dico IV.* Feudum antiquum ob feloniam a vasallo commissam in ipsam domini personam immediate aperitur domino; non tamen stabiliter, sed post mortem vasalli delinquentis, ejusque filiorum, restituendum est agnatis. HAUNOLD. STRUV. DE CLINGENSPERG. SCHMALZGRUB. PICHLER alique contra alios.

Pars 1^a. prob. Textibus claris 1. *Feud.* 5. ubi numeratis casibus, quibus feudum amittitur, simpliciter statuitur, illud reverti ad dominum, si casus illi sint positi. Ac 2. *Feud.* 37. feudum ob feloniam domino aperiri. Item 2. *Feud.* 55. ob illicitam alienationem *ad dominum libere revertatur.* Demum *ibid.* §. *firmiter.* facultas tribuitur domino feudum omnibus modis in suos usus redigendi, si vasallus vocatus ad expeditionem comparere noluerit, vel alia præstanda præstare.

Pars 2^a. prob. Ex 2. *Feud.* 26. §. 5. circa ejus medium, ubi: *Si vasallus culpam admittat, propter quam feudum amittere debeat, neque filius, neque descendentes ad id revocabuntur, sed agnati.* Rursum 2. *Feud.* 31. ubi: *Vasalli feudum delinquentis, licet ad agnatos quandoque pertineat, filius tamen ad id nullatenus aspirabit.* Hi vero textus conjungi debent cum præcedentibus; sicque evincitur feudum hoc casu immediate aperiri quidem domino, ut huic ea ratione aliquo modo satisfiat pro injuria, quod volunt textus priores; at post vasalli filiorumque ejus mortem, restitui debere agnatis, quod posteriores textus exigunt. *Confirm.* ab æquitate naturali; quia agnati non peccarunt, nec hi ita repræsentant vasallum delinquentem, sicut filii; nec proin eadem in illis timenda sunt scelera, ut in filiis. Ac præsertim, quia agnati in feudo antiquo jam habent jus quæsitum et constitutum per leges, hoc autem ipsis sine eorum culpa, sive ex facto mere alieno scilicet vasalli, contra juris regulas non debet interverti Reg. *non debet* 22. in 6. Delicta suos debent tenere auctores *L. sancimus.* 22. *C. de pœnis.* Hinc patet ratio discriminis filios inter et agnatos. Filii repræsentant patrem: in jure censentur eadem cum illo persona: magisque timetur in illis, *ne*, ut *L. quisquis* 5. *C. ad Leg. Jul. Majest.* edicatur, *cum sanguine paterno etiam malitiam participarint.* Nihilominus

107. *Dico 1°.* *Feud.* 5. 2. *Feud.* 37. dicitur simpliciter feudum reverti libere ad dominum, posse hunc illud modis omnibus suos in usus redigere; ergo non est restituendum agnatis.

R. D. Ant. Quia ei aperitur immediate, præ agnatis; item quamdiu vivit vasallus delinquens, ejusque filii *C.* Dicitur reverti ad dominum *stabiliter*, quasi ne quidem post vasalli, filiorumque mortem esset reddendum agnatis *N.* Item potest illud modis omnibus redigere in usus suos, sensu adversariorum *N.* Sensu aliorum textuum, qui illud etiam ad agnatos aliquando pertinere volunt *C.* Debent enim hi textus conjunctim sumi, ut ante præmonui. Potest igitur dominus feudum modis omnibus suos in usus redigere; quia etiam repugnante vasallo et agnatis, potest omnem fructum perceptibilem ex eo capere, quamdiu vasallus ejusque filii vivunt; quod vero etiam perpetuo retinere possit, lex non dicit.

108. *Dices 2°. 2. Feud. 24.* Vasallus inter annum et diem investituram non petens feudum amittit : et §. *fin. ibid.* dicitur a vasallo feudum amitti, et reverti ad dominum, non ad proximos, *ut hanc saltem habeat suæ injuriæ ultionem*; ergo pertinet ad dominum stabiliter. 1. quia id videtur importare *et amittere*. 2. quia nulla agnatorum fit mentio, unde et hi exclusi censendi sunt.

R. 1°. *N. Cons. cum prob.* Verbum *amittere*, etsi amissionem perpetuam ex parte vasalli et filiorum possit indicare; non tamen idcirco simul dicit detentionem perpetuam ex parte domini contra jus agnatorum. Similiter etsi hic non fiat agnatorum mentio; fit tamen in textibus aliis cit. in Concl.

R. 2°. *etiam D. primum.* Dicitur simpliciter illud amittere pro se et suis filiis *C.* Etiam pro agnatis *N.* Dicitur *ibi* vasallus feudum amittere, *quia ingratus extitit*; infero : ergo agnati non amittunt, quia hi ingrati non extiterunt. *D. etiam alterum* : Non ad proximos immediate *C.* Nequidem mediate post vasalli et filiorum mortem *N.* Nec plus ex ratione addita evincitur, sed bene contrarium; *ultio* enim eum respicit, a quo illata injuria est; ergo extendere se non debet ad innocentes agnatos, ut hi, sine data injuria, suo jure priventur.

109. *Dices 3°.* Si feudum non rediret ad dominum stabiliter; ergo fieri posset, ut dominus nullam haberet suæ ultionem injuriæ. *Prob.* Fieri enim potest, ut vasallus delinquens post datam injuriam moreretur non extantibus filiis; quo casu feudum continuo pertineret ad agnatos : sed hoc videtur iniquum benefactori domino directo, et contra beneficii naturam, quæ semper in feudo, secundum sua naturalia spectato, attendi debet.

R. *N. Seq. maj. Ad prob.* R. Cum hic casus de contingenti raro, nec in jure feudali expressus sit; æquitati et judicio Parium Curie relinquitur, qua ratione domino fiat compensatio pro injuria; vel removendo ad certum tempus agnatos; vel aliter providendo.

110. *Dices 4°.* Ob delictum vasalli præjudicatur hujus filiis, qui tamen vasallo propinquius conjunguntur, quam agnati, atque æque hi sepe innocentes sunt; cur ergo non et agnatis?

R. Filios excludendi specialis fuit ratio, quam paulo ante dedi; hæc autem cessat in agnatis; vel certe in iis non ita facile præsumitur, quod præsumit *L. quisquis cit.* in filiis, de quibus tantum dicitur, quod in iis paterni criminis, id est, hæreditarii exempla metuantur.

111. *Dices 5°.* Donatio facta inter vivos ob ingratitudinem donatarii revocatur stabiliter ad donantem; ergo etiam ob ingratitudinem vasalli feudum sic revertitur ad dominum. *Prob. Cons.* Natura enim feudi est aliqua donatio, sive concessio gratuita, et servat naturam beneficii.

R. *D. Cons.* Ergo etiam feudum antiquum sic revertitur ad dominum *N.* novum *C.* Feudum novum et donatio pari passu ambulant; cum nec in hac, nec in illo sit aliis jus quæsitum. At inter feudum antiquum et donationem est dispar ratio; non enim in hac, sed in illo jus quæsitum agnatis est, quo sine sua culpa privari non possunt.

112. *Dices 6°.* Hoc jus quæsitum agnatorum tantum est conditionatum; sive sub conditione : si non deliquerit vasallus; ergo.

R. *N. Ant.* quod probari debet; et probari ex jure non potest. E contra hoc jus agnatorum absolutum esse, non conditionatum evincunt textus sat clari, allatique in *prob. part. 2°.* Conclus.

ARTICULUS III.

SINTNE CAPACES PRÆLATI ECCLESIASTICI FEUDORUM CUM ANNEXIS REGALIIUM JURIBUS.

113. *Nota.* Quæstio in Imperio maxime locum habet, in quo solo comperimus, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates aliosque Ecclesiastici Ordinis possidere secularia feuda amplissima cum omnibus regalium juribus, quæ jurisdictioni territoriali, vel insunt, vel inde fluunt, æque ac seculares Imperii Status. Movetur autem in Protestantium gratiam, qui hunc Germanicæ Ecclesiæ splendorem lividis plus æquo oculis intuentur, utque livorem tegant, adscitiis rationibus illam in Principibus Ecclesiasticis potestatem perstringunt, ceu alienam ab eorum ordine, imo huic repugnantem. Qui, inquit, *claves et arma* conveniunt? *stola et sagum? pedum et gladius?* Quomodo secularibus implicetur negotiis, qui militare debet Christo? Præterea nihil, contendunt, perniciosius accidere potuisse Imperio, quam illam utriusque potestatis sacræ et politicæ conjunctionem; *ITTE de Feud. Imp. cap. 5.* plurimique Protestantium Scriptores. Theologi proinde est, præsertim polemici inquirere, quid attentis Theologicis Scripturæ sacræ ipsiusque naturæ instituti a Christo Episcopatus fontibus dici possit ac debeat; cujus hoc loco commodior, quam in Theologia alibi, se offert occasio. Quare

114. *Dico I.* Non repugnat *ex natura rei* utriusque potestatis sacræ et politicæ in eodem subjecto conjunctio; nec *ex institutione divina Episcopatus*; adeoque Prælati Ecclesiastici capaces sunt feudorum secularium cum annexis regalium juribus. Ita Catholici.

Pars 1^a. prob. Quia si spectetur utriusque potestatis natura, objectum, finis, media ad eundem, detegitur quidem inter potestatem utramque distinctio, diversitas; sed non idcirco *repugnantia*, quæ plus dicit : quæ enim sibi invicem repugnant, ibi alterum quod prævalet, expellit debilius alterum; quæ vero distinguuntur tantum, vere uniri possunt; ut patet in corpore et anima; ergo. *Ant. declaratur.* Si objectum potestatis politicæ est temporale, finis temporalis felicitas civium, media ad hunc pariter temporalia sunt; e contra potestatis sacræ objectum est spirituale, finis felicitas spiritualis, supernaturalis, media ad hunc spiritualia sunt; felicitas temporalis ex natura sua non repugnat felicitati alteri spirituali, licet hæc nobilior sit et altioris ordinis, cum utriusque homo capax sit; ergo nec potestas utraque sibi ex natura rei invicem repugnat; ac proinde sicut corpus et anima, etsi diversi sint ordinis, proprietates habeant diversas, non tamen sibi repugnant, sed esse simul possunt, ita dæ illæ potestates, ut unus idemque possit subditos ad finem utrumque promovere.